

Kansanedustaja Pauli Kiurun tekemä kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle

(Kantelulomakkeen mukainen asettelu)

1. Viranomainen, virkamies tai muu julkista tehtävää hoitava taho, jonka toimintaa arvostelette.

Pirkanmaan hyvinvointialue.

2. Jos kantelu koskee viranomaisen menettelyä, jota pidätte lainvastaisena, selostakaa tarkemmin - kenen menettelyä arvostelette?

Mitä tapahtui?

Pirkanmaan hyvinvointialue on tilannut Taloustutkimus Oy:ltä tutkimuksen. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Pirkanmaan asukkaiden toiveita sote-palveluverkoston ja kiirepalveluiden järjestämisestä.

Palveluiden järjestämiseen liittyvät kysymykset, päätökset ja järjestelyt ovat nyt alueella ajankohtainen ja vaikutuksiltaan merkittävä asia.

Tutkimuksen kohderyhmänä ja vastaajina olivat 18–79 -vuotiaat Pirkanmaan asukkaat.

Milloin?

Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin Taloustutkimuksen internetpaneelissa 9.-19.6.2023. Tutkimuksen tuloksista on raportoitu hyvinvointialueen päättäjille. Ainakin Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallitus on saanut tulokset oheismateriaalina käyttöönsä 3.8.2023 pitämäänsä kokousta varten.

Missä?

Pirkanmaan hyvinvointialueella. Tutkimustietoa käytetään päätöksenteon tukena Pirkanmaan hyvinvointialueella. Pirkanmaan hyvinvointialueella asuu yhteensä yli puoli miljoonaa asukasta. Hyvinvointialue toimii 23 kunnan alueella.

Muuta?

–

3. Miksi menettely tai päätös on mielestänne lainvastainen?

Tilattua kyselytutkimusta ja sen tuloksia käytetään päätöksenteon tukena. Tutkimukseen vastaajista oli kuitenkin aikuisväestöstä rajattu perusteettomasti tai jopa tarkoituksella yli 79-vuotiaat ulkopuolelle.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää toiveita sote-palveluverkoston ja kiirepalveluiden järjestämisestä. Yli 79-vuotiaat ovat mainittujen palveluiden aktiivisia käyttäjiä. Tutkimustulokset oli rajauksesta huolimatta yleistetty harhaanjohtavasti koko hyvinvointialueen aikuisväestöön. Ajatus tiedolla johtamisesta ei toteudu täysimääräisesti. Päättäjien saama tausta-aineisto ei täytä lainsäädännön vaatimuksia.

Ikääntyneitä ei voida rajata tutkimusten ja selvitysten ulkopuolelle ilman perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävää perustetta. Tiedonkeruun ja vaikuttamismahdollisuuksien on oltava kohderyhmän saavutettavissa. Tiedonkeruuseen käytetyn internetpaneelin voidaan olettaa olleen edullisin ja helpoin menetelmä. Vaihtoehtoisten menetelmien kalleus ei kuitenkaan ole hyväksyttävä peruste jättää yli 79-vuotiaiden näkemyksiä selvittämättä. Merkittävällä osalla yli 79-vuotiaista on myös valmiudet digitaalisessa ympäristössä toimimiseen.

Lainsäädäntömme perustuu ajatukseen, että jokaisella on oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristön kehittämiseen. Viranomaisilla ja siten myös Pirkanmaan hyvinvointialueella on velvollisuus selvittää palvelun käyttäjien näkemyksiä.

Tutkimuksen toteuttamistapa ei vastaa lainsäädäntöämme. Tilaajalla ja tutkimuksen tekijällä on prosessissa omat roolinsa. Lainvastaisuutta on syytä arvioida ainakin suhteessa perustuslakiin, yhdenvertaisuuslakiin, vanhuspalvelulakiin sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (järjestämislaki). Viranomaisen on edistettävä toiminnassaan yhdenvertaisuutta, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan esimerkiksi iän perusteella. Tietävästi ei ole olemassa lainsäädäntöä tai syytä, jonka perusteella ikääntyneitä olisi voitu hyväksyttävästi rajata tutkimuksen ulkopuolelle.

Lopuksi on syytä todeta, että ikääntyneiden sivuuttaminen mielipidetiedusteluissa ja tutkimuksissa on myös äärimmäisen loukkaavaa. Mielipiteen sivuuttamiseen liittyy vahva kielteinen arvolataus, joka heikentää ihmisen kokemaa hyvinvointia.

Pirkanmaan hyvinvointialueen tilaaman tutkimuksen ikärajaus on piiloviesti on, ettei iäkkään mielipiteellä ole enää arvoa. Hyvinvointialueen nimeen ja arvoihin se sopii huonosti.

4. Oletteko kannellut tai valittanut asiasta jo muulle viranomaiselle?

En ole asiasta kannellut tai valittanut muulle viranomaiselle.

Mille viranomaiselle?

—

Milloin?

—

Onko asia jo ratkaistu?

—